

**แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม เขต 1**

**The Guidelines for the Development of Participation of Basic Education Institution
Committees in School Administration Under the Maha Sarakham Provincial
Administrative Organization Area 1**

วนิดา พรหมจักร¹ และกฤษณก ดวงชาตม²

Wanida Promjuk¹ and Kritkanok Duangchatom²

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2}

Educational Management Program, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University^{1,2}

Corresponding author, E-mail: kanja250178@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม 2) ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม กลุ่มประชากร คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 216 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.40-0.80 และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์จัดลำดับความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ คู่มือพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผลการประเมินคู่มือโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การมีส่วนร่วม, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, การบริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the present condition and necessity on participation of basic education institution committees in school administration under the Maha Sarakham provincial administrative organization, 2) to study guidelines for the participation of the board of basic education institution committees in school administration under the Maha Sarakham provincial administrative organization. The populations consisted of 216 was the basic education committee. The research instrument is a questionnaire, with consistency index between 0.60-1.00, with reliability of 0.97 and discriminant index between 0.40-0.84. The populations consisted of 6 experts. The statistics used were percentage, mean, standard deviation and analyzed the order of necessity.

The results of the research were as follows: 1) the present condition on participation of the basic education committees under the administration of educational institutions of Maha Sarakham Provincial Administrative Organization was the highest level in overall. As for the desirable condition on participation of the basic education committees under the administration of educational institutions of Maha Sarakham Provincial Administrative Organization was the highest level in overall and each aspect, and necessity on participation of the basic education committees under the administration of educational institutions was highest index value is academic administration. 2) Guidelines for the development of participation of basic education committees are handbook development of participation of basic education committees that its' overall manual assessment results are at the most appropriate level and its' possibility is at the highest level.

Keywords: Guideline Development, Participation, Basic Education Institution Committees, School Administration

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ในการจัดการศึกษาทุกระดับ ในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องใช้การมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นกฎหมายหลักในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมีเจตนารมณ์ให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยกำหนดหลักการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ตามมาตรา 9 มาตรา 39 ได้บัญญัติให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และมาตรา 40 บัญญัติให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากกรรมกรนั้นเป็นตัวแทนมาจากหลายภาคส่วนทั้งจากผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และผู้แทนองค์กรชุมชน และจากผู้ทรงคุณวุฒิ ฉะนั้นเพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการซึ่งเป็นองค์กรคณะบุคคลทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายมาตรฐานในการบริหารจัดการทางการศึกษา ทั้งนี้ การดำเนินงาน

ให้ประสบความสำเร็จนั้นสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีรูปแบบวิธีการทำงานที่ประสานสอดคล้องกันโดยมีจุดหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาให้บรรลุผลตามที่ร่วมกันกำหนดขึ้น โดยในส่วนของสถานศึกษาควรมีบทบาทในการส่งเสริมภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะเข้ามามีส่วนร่วมสร้างความเจริญก้าวหน้าในกิจการของสถานศึกษา ให้การดำเนินงานของสถานศึกษารับรู้และมีความภาคภูมิใจสมกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาอย่างแท้จริง (ชัยชาญ แก้วชิงดวง, 2561)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในจังหวัดมหาสารคาม ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ข้อ (6) ให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 40-41 จากรายงานการติดตามและประเมินผลโครงการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ปี พ.ศ. 2564 พบว่า การบริหารจัดการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาในหลาย ๆ มิติ อยู่ในระดับที่น้อยกว่าด้านอื่น ๆ อาจเป็นเพราะตัวแทนภาคประชาชน ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังไม่ตระหนักถึงบทบาทการมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาเท่าที่ควร ทำให้เป็นการบริหารจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้ อาจเกิดจากการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่เข้าถึงหรือทางโรงเรียนไม่ได้เห็นและตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา จึงทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลและชุมชน และปัจจุบันโรงเรียนมีแนวทางในการดำเนินงานที่ยังไม่ชัดเจนจึงไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการสร้าง

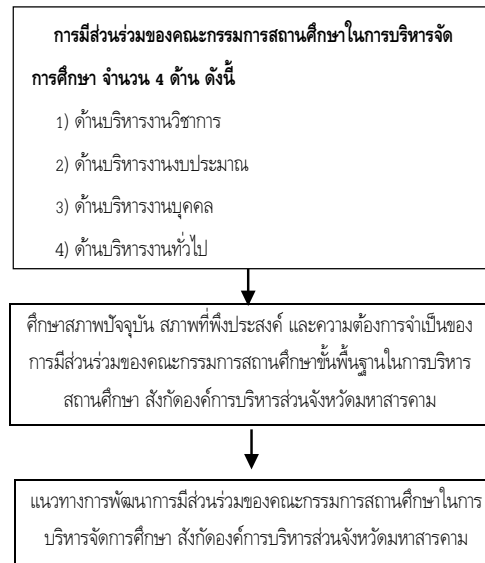
การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม, 2562) อีกทั้ง การบริหารจัดการศึกษาในปัจจุบัน คณะกรรมการสถานศึกษา ยังไม่สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในทุก ๆ ด้าน ส่วนสาเหตุสำคัญดังกล่าวมาจากการที่คณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่มีอาชีพที่แตกต่างกัน ไม่มีความรู้ทางด้านการจัดการศึกษาเท่าที่ควร หรือไม่ได้ติดตามความเคลื่อนไหวของวงการศึกษามากนัก ซึ่งเหตุผล ดังกล่าวนี้นำให้คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานขาดความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งผลให้ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ตามมาไม่ดีเท่าที่ควร (มาเรียม นิลพันธ์, 2552)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น การบริหารจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นตัวแทนภาคประชาชน มีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำเสนอข้อมูลเป็นแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ และนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามนโยบายแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

ประชากร

ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 216 คน จากจำนวน 20 โรงเรียน แยกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 14 โรงเรียน ๆ ละ 9 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 6 โรงเรียน ๆ ละ 15 คน ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการ จำนวน 20 คน กรรมการและเลขานุการที่เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 20 คน คณะกรรมการที่เป็นผู้แทนครู จำนวน 20 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 20 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวน 20 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 20 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 20 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนา จำนวน 26 คน และกรรมการผู้เป็นผู้นำทรงคุณวุฒิ จำนวน 50 คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม, 2565)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาเครื่องมือการวิจัยดำเนินโดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จากนั้นร่างข้อคำถามแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารงานวิชาการ 2) ด้านบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านบริหารงานบุคคล 4) ด้านบริหารงานทั่วไป จำนวน 32 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อทุกข้อ อยู่ระหว่าง 0.40-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากกลุ่มประชากร
2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ส่งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร โดยส่งที่ช่องรับส่งหนังสือราชการ และทางช่องทางออนไลน์ ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร
3. ผู้วิจัยติดตามแบบสอบถาม และตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ แล้วนำไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ระยะเวลาปฏิบัติงานในตำแหน่ง และวุฒิการศึกษาโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร

สถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ครอบคลุมองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารงานวิชาการ 2) ด้านบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านบริหารงานทั่วไป โดยพิจารณาจากการหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายตามเกณฑ์ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
4.51-5.00 สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

.51-4.50 สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. นำข้อมูลจากการศึกษาความสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ มาวิเคราะห์หาความจำเป็น ที่ใช้หลักการประเมินความแตกต่าง โดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย เพื่อนำไปศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ในระยะการวิจัยต่อไป

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเลือกจากโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนต้นแบบด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือก คือ โรงเรียนที่ได้ผ่านการประเมินคุณภาพรอบ 3 ปี 2554-2558 ที่มีคะแนนรวมมากที่สุด จำนวน 2 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม รวมจำนวน 6 คน

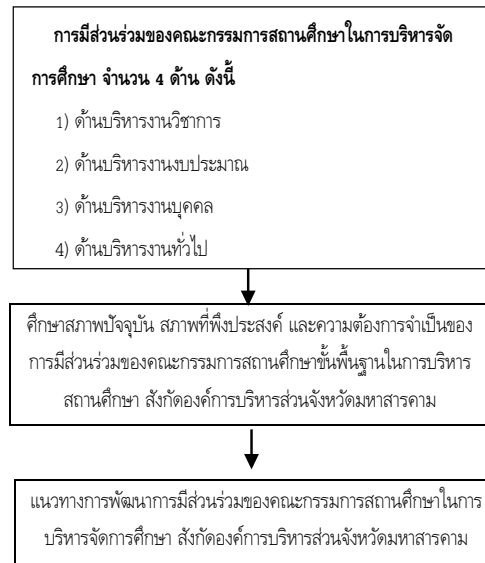
การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม, 2562) อีกทั้ง การบริหารจัดการศึกษาในปัจจุบัน คณะกรรมการสถานศึกษายังไม่สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในทุก ๆ ด้าน ส่วนสาเหตุสำคัญดังกล่าวมาจากการที่คณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่มีอาชีพที่ต่างกันไป ไม่มีความรู้ทางด้านการจัดการศึกษาเท่าที่ควร หรือไม่ได้ติดตามความเคลื่อนไหวของวงการศึกษามากนัก ซึ่งเหตุผล ดังกล่าวนี้นำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขาดความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งผลให้ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ตามมาไม่ดีเท่าที่ควร (มาเรียม นิลพันธ์, 2552)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น การบริหารจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นตัวแทนภาคประชาชนมีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำเสนอข้อมูลเป็นแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ และนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามนโยบายแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

ประชากร

ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 216 คน จากจำนวน 20 โรงเรียน แยกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 14 โรงเรียน ๆ ละ 9 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 6 โรงเรียน ๆ ละ 15 คน ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการ จำนวน 20 คน กรรมการและเลขานุการที่เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 20 คน คณะกรรมการที่เป็นผู้แทนครู จำนวน 20 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 20 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวน 20 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 20 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 20 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนา จำนวน 26 คน และกรรมการผู้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 50 คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม, 2565)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาเครื่องมือการวิจัยดำเนินโดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จากนั้นร่างข้อคำถามแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารงานวิชาการ 2) ด้านบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านบริหารงานบุคคล 4) ด้านบริหารงานทั่วไป จำนวน 32 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อทุกข้อ อยู่ระหว่าง 0.40-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากกลุ่มประชากร
2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ส่งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร โดยส่งที่ช่องรับส่งหนังสือราชการ และทางช่องทางออนไลน์ ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร
3. ผู้วิจัยติดตามแบบสอบถาม และตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ แล้วนำไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ระยะเวลาปฏิบัติงานในตำแหน่ง และวุฒิการศึกษาโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร

สถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ครอบคลุมองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารงานวิชาการ 2) ด้านบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านบริหารงานทั่วไป โดยพิจารณาจากการหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายตามเกณฑ์ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
4.51-5.00 สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

.51-4.50 สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. นำข้อมูลจากการศึกษาความสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ มาวิเคราะห์หาความจำเป็น ที่ใช้หลักการประเมินความแตกต่าง โดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย เพื่อนำไปศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ในระยะการวิจัยต่อไป

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเลือกจากโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนต้นแบบด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือก คือ โรงเรียนที่ได้ผ่านการประเมินคุณภาพรอบ 3 ปี 2554-2558 ที่มีคะแนนรวมมากที่สุด จำนวน 2 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม รวมจำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาเครื่องมือการวิจัยดำเนินการโดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จากนั้นร่างข้อคำถามแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย

- 1) ด้านบริหารงานวิชาการ
- 2) ด้านบริหารงานงบประมาณ
- 3) ด้านบริหารงานทั่วไป
- 4) ด้านบริหารงานบุคคล จำนวน 32 ข้อ

แบบประเมินแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามไปยังผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์กำหนดนัดหมาย วัน เวลา ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเองทำการจดบันทึกไว้ทุกครั้ง และใช้เครื่องบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์
3. ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความเหมาะสมด้วยตนเองและนำแบบประเมินความเหมาะสมกลับคืน รวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมที่ได้รับคืนมาดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยการสรุปประเด็นการสัมภาษณ์และนำเสนอโดยการพรรณนา เพื่อหาแนวทางประกอบการกำหนดร่างแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

2. การวิเคราะห์แบบประเมินแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาแปลความหมายแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ระยะดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ คิดเป็นร้อยละ 22.1 รองลงมาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรทางศาสนา คิดเป็นร้อยละ 12.2 และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กรรมการและเลขานุการที่เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เป็นผู้แทนครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า คิดเป็นร้อยละ 9.4 และส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 58.7 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 41.3 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมของ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 4 ด้าน
เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน
สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น
การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

การมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหาร สถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
การบริหารงาน วิชาการ	3.33	.58	ปานกลาง	4.61	.15	มากที่สุด
การบริหารงาน งบประมาณ	3.79	.77	มาก	4.67	.09	มากที่สุด
การบริหารงาน บุคคล	3.65	.66	มาก	4.61	.23	มากที่สุด
การบริหารงานทั่วไป	3.55	.63	มาก	4.78	.16	มากที่สุด
รวม	3.58	.55	มาก	4.67	.06	มากที่สุด

จากตาราง พบว่า สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ค่าเฉลี่ยโดยรวม
อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.58$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน
อยู่ในระดับมากยกเว้นด้านบริหารงานวิชาการ โดยเรียงลำดับ
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริหารงานงบประมาณ
($\mu=3.79$) รองลงมาด้านบริหารงานบุคคล ($\mu=3.65$) ด้านบริหารงาน
ทั่วไป ($\mu=3.55$) และการบริหารงานวิชาการ ($\mu=3.33$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.67$)
เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด
โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริหารงาน

ทั่วไป ($\mu=4.78$) รองลงมาด้านบริหารงานงบประมาณ ($\mu=4.67$)
และด้านบริหารงานวิชาการและด้านบริหารงานบุคคล ($\mu=3.61$)

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ค่าดัชนี
ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ด้านจิต
สาธารณะ

องค์ประกอบ คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านจิต สาธารณะของนักเรียน	D	I	(PNI _{Modified})	ลำดับ ความต้องการ จำเป็น
การบริหารงานวิชาการ	3.33	4.61	0.384	1
การบริหารงาน งบประมาณ	3.79	4.67	0.232	4
การบริหารงานบุคคล	3.65	4.61	0.263	3
การบริหารงานทั่วไป	3.55	4.78	0.346	2

ส่วนความต้องการและความจำเป็นการมีส่วนร่วมของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีค่าดัชนี
ความต้องการและจำเป็น (PNI_{Modified} = 0.30) เมื่อพิจารณา
รายด้าน ค่าดัชนีความต้องการและจำเป็นโดยการเรียงลำดับจากมากไป
หาน้อย คือ ด้านบริหารงานวิชาการ (PNI_{Modified} = 0.38)
ด้านบริหารงานทั่วไป (PNI_{Modified} = 0.35) ด้านบริหารงานบุคคล
(PNI_{Modified} = 0.26) และด้านการบริหารงานงบประมาณ
(PNI_{Modified} = 0.23) ตามลำดับ

ระยะที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม สรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยการสัมภาษณ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน

ครู จำนวน 2 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด จำนวน 6 คน

ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า หลักสูตรสถานศึกษา
ทุกภาคส่วนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ตลอดจน
การติดตามและประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ เริ่มต้นจากการ
วิเคราะห์หลักสูตรกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้หลักสูตร
ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ควรมีการจัดอบรมหลักสูตร
ให้กับบุคลากรในสถานศึกษา โดยร่วมมือกับภายนอกสถานศึกษา
เพื่อให้ครูมีความรู้ที่ถูกต้องในการวิเคราะห์หลักสูตร การวางแผน
การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริม
สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อ
ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้
“...คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีส่วนร่วมใน
การดำเนินการการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยให้
สถานศึกษามีการนำตอบรับหลักสูตรให้กับบุคลากรใน
สถานศึกษา โดยร่วมมือกับภายนอกสถานศึกษาเพื่อให้ครูมีความรู้
ที่ถูกต้องในการวิเคราะห์หลักสูตร การวางแผนการนำหลักสูตรไป
ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการ
เรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรม
ที่หลากหลาย จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2565)

ด้านบริหารงานทั่วไป พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาต้อง
มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรให้กับสถานศึกษา จัดทำข้อมูล
สารสนเทศและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารของสถานศึกษา
การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำ
ปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน การส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรม
ร่วมกับชุมชน การดูแลอาคารสถานที่ของสถานศึกษาและ
คณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ข่าวสาร
ในการให้ข้อเสนอแนะในการออกระเบียบต่าง ๆ

“...คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพิจารณา
และให้ข้อเสนอแนะแผนการดำเนินงานการบริหารทั่วไป ทั้งงาน
ด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษา งานทะเบียน งานกิจการ

นักเรียน งานอาคารที่ โดยให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและ
ปรับปรุงแก้ไขระบบงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการ
พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2565)

ด้านบริหารงานบุคคล พบว่า คณะกรรมการกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีส่วนในการกำหนดระเบียบและ
แนวทางปฏิบัติสำหรับครูและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้ครูได้
ปฏิบัติตามวินัยและการรักษาวินัยได้อย่างถูกต้องการเสริมสร้าง
ประสิทธิภาพในการบริหารวิชาการของบุคลากร โดยจัดศึกษางาน
โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในด้านวิชาการ หรือด้านอื่น ๆ
มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และบุคลากร
ทางการศึกษา จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูเกิดความรักและสามัคคี
ในองค์กร กิจกรรมการยกย่องเชิดชูเกียรติของครู ส่งเสริมพัฒนา
ครูและบุคลากรให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพโดยการทำผลงานเพิ่ม
วิทยฐานะ และเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

“...คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการร่วม
พิจารณาและเสนอแนะการรับนักเรียน การแนะนำนักเรียนในเขต
พื้นที่รับผิดชอบ การกำหนดกรอบอัตรากำลัง การขาดแคลนครู
การสรรหาบุคคล การพัฒนาบุคลากร และพัฒนาประสิทธิภาพ
ในการทำงาน โดยผ่านกิจกรรมการประชุมและ ผ่านการลงมติ
ร่วมกันของคณะกรรมการสถานศึกษา...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2565)

ด้านบริหารงานงบประมาณ พบว่า มีส่วนร่วมในการ
พิจารณาให้ความเห็นชอบการตั้งงบประมาณและแผนการใช้
งบประมาณ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมิน
การใช้งบประมาณของสถานศึกษา ควรมีการอบรมพัฒนาส่งเสริม
ศักยภาพคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ
ในบทบาทหน้าที่ในการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ การเบิกจ่าย
งบประมาณ การติดตามและประเมินผลโครงการ จัดทำแผนการใช้
จ่ายงบประมาณตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ การสร้าง
ความตระหนักให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยการกระตุ้นให้ได้แสดง
ศักยภาพอย่างเต็มที่ มีส่วนร่วมส่วนในการเสนอแนวทาง ส่งเสริม
และสนับสนุนการบริหารงานงบประมาณให้แก่สถานศึกษา

“...คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการพิจารณาให้ความเห็นชอบการตั้งงบประมาณและแผนการใช้งบประมาณ โดยในการเสนอของบประมาณทุกครั้งคณะกรรมการสถานศึกษาจะมีส่วนร่วมทุกครั้ง โดยมีส่วนช่วยในการวางแผนด้านงบประมาณ ทั้งการตั้งงบประมาณการวางแผนการใช้จ่ายการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ การตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้มีการใช้งบประมาณของทางราชการอย่างคุ้มค่า...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 4, สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2565)

2. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสมของคู่มือแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักการและเหตุผล						
1) สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
2) มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.22	0.67	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด
3) การใช้ภาษามีความเหมาะสม	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
4) การนำไปใช้	4.56	0.73	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.50	0.61	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2. วัตถุประสงค์						
1) ครอบคลุมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
2) สอดคล้องกับหลักการและเหตุผลสามารถปฏิบัติได้จริง	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
3) สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้รับการพัฒนา	4.67	0.71	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.63	0.58	มากที่สุด	4.71	0.45	มากที่สุด

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1) สถานศึกษามีคู่มือแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานในสถานศึกษา	4.33	0.50	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
เฉลี่ย	4.45	0.51	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
4. กระบวนการพัฒนาและเนื้อหา						
1) วิธีการพัฒนา	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.71	มากที่สุด
2) กิจกรรมมีความหลากหลาย	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
3) ระยะเวลาในการพัฒนา	4.44	0.53	มากที่สุด	4.44	0.73	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.52	0.53	มากที่สุด	4.60	0.65	มากที่สุด
5. เนื้อหาองค์ความรู้ที่ได้รับ						
ด้านบริหารงานวิชาการ	4.68	0.50	มากที่สุด	4.67	0.49	มากที่สุด
ด้านบริหารงานงบประมาณ	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
ด้านบริหารงานบุคคล	4.65	0.71	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
ด้านบริหารงานทั่วไป	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.47	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.64	0.56	มากที่สุด	4.70	0.46	มากที่สุด
6. การวัดและประเมินผล						
1) วิธีการวัดผล ครอบคลุมด้าน ความรู้ ทักษะ และ เจตคติ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
2) วิธีการประเมินมี ความเหมาะสม	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.67	0.49	มากที่สุด	4.62	0.52	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.57	0.56	มากที่สุด	4.66	0.50	มากที่สุด

จากตาราง พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมและความ
เป็นไปได้ของคู่มือแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า

ด้านความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.56) โดยรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
คือ คือ การวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.49) รองลงมา ได้แก่ เนื้อหาองค์ความรู้
ที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.56)
วัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.58)
กระบวนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$,
S.D. = 0.53) หลักการและเหตุผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.73) และผลคาดว่าจะได้รับ มีค่าเฉลี่ย
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.51)

ด้านความเป็นไปได้ ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.50) โดยรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
คือ คือ วัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.45) รองลงมา ได้แก่ หลักการและเหตุผล
มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.47) เนื้อหา
องค์ความรู้ที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$,
S.D. = 0.46) การวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
ที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.52) กระบวนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.65) และผลคาดว่าจะได้รับ
มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.53)
ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์
และความต้องการจำเป็นมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากยกเว้นด้านบริหารงาน
วิชาการ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่
ด้านบริหารงานงบประมาณ รองลงมาด้านบริหารงานบุคคล
ด้านบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานวิชาการ

สภาพที่พึงประสงค์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด
โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริหารงาน
ทั่วไป รองลงมาด้านบริหารงานงบประมาณ และด้านบริหารงาน
วิชาการและด้านบริหารงานบุคคล

ส่วนความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม สรุปด้านที่มีความต้องการจำเป็น
สูงสุด 4 ลำดับ เรียงลำดับจากค่า $PNI_{Modified}$ ดังนี้ ด้านบริหารงาน
วิชาการ ($PNI_{Modified} = 0.38$) ด้านบริหารงานทั่วไป ($PNI_{Modified} = 0.35$)
ด้านบริหารงานบุคคล ($PNI_{Modified} = 0.26$) และด้านการบริหารงาน
งบประมาณ ($PNI_{Modified} = 0.23$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย

- 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) ผลที่คาดว่าจะได้รับ
- 4) กระบวนการพัฒนาและเนื้อหา 5) เนื้อหาองค์ความรู้ที่ได้รับ และ
- 6) การวัดและประเมินผล

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดมหาสารคาม เมื่อพิจารณาความเหมาะสม และ
ความเป็นไปได้ พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และ
ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาทราบบทบาทหน้าที่
ของตนเองเป็นอย่างดี ตามที่มีปรากฏใน พระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
และในปัจจุบันรัฐบาลได้มีนโยบายต่าง ๆ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนให้เข้ามาบริหารงานต่าง ๆ ในโรงเรียนร่วมกัน นอกจากนี้
โรงเรียนได้ให้ความสำคัญแก่คณะกรรมการสถานศึกษาในการมี
ส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ เพราะคณะกรรมการสถานศึกษา
เปรียบเสมือนเจ้าของชุมชนเจ้าของพื้นที่รู้และเข้าใจปัญหาได้ดีกว่า
คนอื่น ๆ อย่างแน่นอน จึงเป็นสาเหตุให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
สอดคล้องกับงานวิจัยของชนกร เชื้อจรรย์ (2560) ได้ศึกษา
การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
กาฬสินธุ์ พบว่า สภาพก่อนดำเนินการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการ
จัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ จากการสอบถาม
ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ายังไม่มี
ส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับสถานศึกษา ทำให้การบริหารจัด
การศึกษาของสถานศึกษาไม่ราบรื่นไปด้วย และผลจากการศึกษา
สภาพปัญหาและอุปสรรค พบว่า สภาพปัญหาและอุปสรรค

ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามสภาพความเป็นจริงในภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของปรานอม จันทมา (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านวิชาการและด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของดรัลรัตน์ ฮามพิทักษ์ (2562) ได้ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระเบียบบริหารการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 กล่าวว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรา 34 (2) เฉพาะโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานและจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ โดยกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา ด้านการบริหาร วิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

สภาพที่พึงประสงค์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การ

บริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความต้องการจำเป็นในการพัฒนามากที่สุด คือ ด้านบริหารงาน วิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเสนอแนะความต้องการของชุมชน เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนา ประสานความร่วมมือ การระดมทรัพยากร การปฏิบัติกรอื่นจากหน่วยงานต้นสังกัดในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ตลอดจนนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ จึงเป็นสาเหตุให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญภัทร์ เทียนธนาทิพย์ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารทั่วไป ด้านงบประมาณ และด้านวิชาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของไพโรจจิตร อักษร (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะความต้องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเสนอแนะความต้องการของชุมชน เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนา ประสานความร่วมมือ การระดมทรัพยากร การปฏิบัติกรอื่นจากหน่วยงานต้นสังกัดในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ตลอดจนนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา

สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.30$) ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านบริหารงานวิชาการ ($PNI_{Modified} = 0.38$) ด้านบริหารงานทั่วไป ($PNI_{Modified} = 0.35$) ด้านบริหารงานบุคคล ($PNI_{Modified} = 0.26$) และด้านการบริหารงานงบประมาณ ($PNI_{Modified} = 0.23$) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการ**ด้านการบริหารงานวิชาการ** ในการทำงานทุกภาคส่วนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ตลอดจนการติดตามและประเมินผลการทำงานของหลักสูตรไปใช้ เริ่มต้นจากการวิเคราะห์หลักสูตรกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้หลักสูตรตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ควรมีการจัดอบรมหลักสูตรให้กับบุคลากรในสถานศึกษา โดยร่วมมือกับภายนอกสถานศึกษาเพื่อให้ครูมีความรู้ที่ถูกต้องในการวิเคราะห์หลักสูตร การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของปรานอม จันทิมา และคณะ (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ในการบริหารงานโรงเรียนด้านวิชาการมีการกระจายอำนาจให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีการจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องของแผนหรือบทบาทของคณะกรรมการเปิดโอกาสได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา มีการชี้แจงให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของงานแต่ละงาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานและมีขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของมาติกา ประชาธิปไตยกุล (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ด้านงานวิชาการ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ วางแผนและบริหารจัดการวิชาการของสถานศึกษา ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

มาตรฐานทางวิชาการของสถานศึกษา และคุณภาพของการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมในการสรรหา ตรวจสอบคุณภาพของเอกสารตำราเรียน การจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ตลอดจนการพัฒนาวิชาการรอบด้านทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยของนักเรียน สนับสนุนหรือจัดหาและให้ข้อเสนอแนะในการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา **ด้านการบริหารงานทั่วไป** คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรให้กับสถานศึกษาจัดทำข้อมูลสารสนเทศและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารของสถานศึกษา การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน การส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน การดูแลอาคารสถานที่ของสถานศึกษาและ คณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ข่าวสารในการให้ข้อเสนอแนะในการออกกระเบียบต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของดริลรัตน์ ฮามพิทักษ์ (2562) ได้ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้านการบริหารงานทั่วไปเป็นนโยบายการจัดการศึกษาที่เอื้อทุกฝ่ายมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเป็นคนที่มีความสำคัญของสังคม **ด้านการบริหารงานบุคคล** คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีส่วนในการกำหนดระเบียบและแนวทางปฏิบัติสำหรับครูและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้ครูได้ปฏิบัติตามวินัยและการรักษาวินัยได้อย่างถูกต้อง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากร โดยจัดศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในด้านวิชาการหรือด้านอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษา จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความรักและสามัคคีในองค์กร กิจกรรมการยกย่องเชิดชูเกียรติของครู ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพโดยการทำผลงานเพิ่มวิทยฐานะ และเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สอดคล้องกับงานวิจัยของดริลรัตน์ ฮามพิทักษ์ (2562) ได้ศึกษา

แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นความสำคัญของบุคลากรในสถานศึกษา เพราะบุคลากรเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้การบริหารงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาสำเร็จไปด้วยดี **และด้านการบริหารงานงบประมาณ** การมีส่วนร่วมในการพิจารณาให้ความเห็นชอบการตั้งงบประมาณและแผนการใช้งบประมาณ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินการใช้งบประมาณของสถานศึกษา ควรมีการอบรมพัฒนาส่งเสริมศักยภาพคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณ การติดตามและประเมินผลโครงการ จัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ การสร้างความตระหนักรู้ให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยการกระตุ้นให้ได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทาง การส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงานประมาณให้แก่สถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของตรัสรัตน์ ฮามพิทักษ์ (2562) ได้ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เห็นว่างบประมาณเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการบริหารงานของสถานศึกษา จึงให้ความสำคัญ ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการเพื่อความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม มีองค์ประกอบทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) ผลที่คาดว่าจะได้รับ 4) กระบวนการพัฒนาและเนื้อหา 5) เนื้อหาองค์ความรู้ที่ได้รับ และ 6) การวัดและประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดทำคู่มือพัฒนาเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ที่เป็นไปอย่างมีรูปแบบและเป็นเอกสารที่สามารถนำไปใช้ในพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาอื่นได้ อีกทั้งคู่มือก็ถือเป็นเอกสารที่สำคัญในการจัดอบรมพัฒนา นั้นเพราะคู่มือถือเป็นเอกสาร ตำรา เพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการศึกษาหรือการปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่งในการอบรม ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของปรานอม จันทิมา (2558) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ทั้ง 4 งาน คือ งานด้านวิชาการ งานด้านงบประมาณ งานด้านบุคลากร และงานด้านบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่าง ๆ มีนโยบายเร่งรัดคุณภาพ มีการปฏิรูปการศึกษาตามนโยบายระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้สถานศึกษายังได้ให้ความสำคัญและตระหนักต่อความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ ในเรื่องการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การให้ข้อเสนอแนะการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของชุมชน การเปิดโอกาสให้คณะกรรมการให้การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านงบประมาณ ในเรื่องการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่โรงเรียนได้ประกาศกำหนดในด้านงบประมาณ การให้คณะกรรมการร่วมระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การให้คณะกรรมการให้คำปรึกษาในการจัดทำ

และเสนอของงบประมาณด้านบุคลากร ในเรื่องการเปิดโอกาสให้ คณะกรรมการให้คำแนะนำในการเสริมสร้างประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติราชการของบุคลากรการแสดงความเห็นในการ มอบหมายงานให้บุคลากรด้านบริหารทั่วไปในเรื่องให้คำปรึกษา ในการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชนและสร้างความสัมพันธ์ กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและสังคม การเปิดโอกาสให้ คณะกรรมการได้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมของสถานศึกษา ตามที่โรงเรียนได้ประกาศ กำหนดในด้านบริหารทั่วไป จึงทำให้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การ บริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการเข้า ไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน ให้เป็นไปตาม นโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการกำหนดอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญยาภัทร์ เทียนธนาทิพย์ (2563) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า ผลประเมินคู่มือ แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากการดำเนินการสร้างแนวทางมีการสังเคราะห์แนวคิดและ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการสร้างแนวทางซึ่ง เป็นไปตามกระบวนการวิจัยอีกทั้งกระบวนการต่าง ๆ ก่อนที่จะ ได้มาซึ่งแนวทางที่สมบูรณ์ ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้และความสามารถเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้คู่มือการพัฒนา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางที่หน่วยงานจะได้ นำไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการบริหารจัดการในสถานศึกษา การจัดการศึกษา ที่มีคุณภาพ และส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

1.2 ผลจากการศึกษาที่สรุปว่า ด้านวิชาการมีความ ต้องการจำเป็นสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษา ควรตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา ที่มีประสิทธิภาพของหน่วยงาน เพื่อให้งานสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย ทุกคนได้รับความพอใจร่วมกัน สมาชิกมีเจตคติที่ดีต่อกัน มีความเข้าใจกัน ยอมรับข้อแนะนำและเหตุผลของคนอื่น มีการช่วยเหลือกันและกัน ศรัทธาและให้เกียรติกัน และมีการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สถานศึกษาควรมีการจัดอบรมสัมมนา หรือประชุมเชิงปฏิบัติการโดยอาจนำคู่มือการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นแนวทาง การพัฒนาที่เป็นผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นเครื่องมือในการ พัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและการบริหาร จัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาพบว่า ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อ การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรวิจัยความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสีย ต่อแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษากระบวนการพัฒนาคณะกรรมการ สถานศึกษาหรือชุมชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการสถานศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดี โดยการสนับสนุนจากครอบครัว และในโอกาสนี้ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). คู่มือการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: แมกซ์พอยท์.
- ชัยชาญ แก้วชิงดวง. (2561). บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 2 "GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2018"*, น. 242-249.
- ดรัลรัตน์ ฮามพิทักษ์ และชัชฌิพงษ์ ศรีจันทร์. (2562). แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 16(74), 118-130.
- ธนกร เชื้อจำรูญ. (2560). การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 11(1), 89-97.
- ธัญภาทร์ เทียนธนาทิพย์ และธรินธร นามวรรณ. (2563). ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 4. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 7(7), 184-197.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่มที่ 1* (พิมพ์ครั้งที่ 5), กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปราณอม จันทิมา, ไพโรภ รัตนชูวงศ์ และประเวศ เวชชะ. (2558). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 17(8), 37-45.
- ไพโรจิตร อักขา และนิตยา วรณกิตติ. (2561). แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 70(15), 159-170.
- มาเรียม นิลพันธ์. (2552). การศึกษาการเรียนรู้และแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 1(1), 5-16.
- สุดา สุวรรณภิรมย์. (2548). *เอกสารคำสอนวิชาการบริหารงานบุคคล (Personal Management)*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม. (2562). *รายงานผลการปฏิบัติงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม*. มหาสารคาม: ตักศิลานคร.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม. (2565). *ประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2565*. มหาสารคาม: องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม.